

Анотовані результати науково-дослідної роботи
Інституту педагогіки за 2019 рік

ВПЛИВ МОТИВАЦІЙНО-СТАВЛЕННЕВОЇ СФЕРИ НА ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ ІСТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЛІЦЕЮ

Ю.Б. Малієнко, канд. пед. наук, с. н. с.

Сучасна українська педагогіка поєднує філософсько-психологічні поняття мотивації і ставлення в комплекс інтелектуально-емоційної сфери розвитку учнів, надаючи зазначеним аспектам важливої ролі у формуванні предметної історичної компетентності.

Питання когнітивної та дослідницької діяльності учнів ліцею в навчанні історії вже мають українську освітню традицію й наукове підґрунтя. Водночас емоційно-мотиваційну та ставленнєву проблеми ще тільки починають досліджувати. Саме тому ці розвідки актуальні й перспективні.

У найбільш узагальненому вигляді мотивація та ставлення характеризують шляхи усвідомлення дитиною того, заради чого вона навчається. У цьому ж контексті формується внутрішня зацікавленість учнів старших класів у пізнанні історії, розвивається їхня здатність до вибору й аргументації особистої думки, власної позиції, набувається суб'єктний досвід, за допомогою якого учні зможуть застосовувати сформовані знання й уміння в різних життєвих ситуаціях.

Визначено, що мотивація і ставлення учнів є важливими компонентами змісту освіти, передумовою формування предметної історичної компетентності. Саме тому у чинних програмах з історії для 10-11 класів. представлено комплекс завдань, серед яких пріоритетними є поглиблення інтересу до історії як сфери знань і навчального предмета, розвиток мисленнєвих здібностей та умінь учнів, необхідних для розуміння сучасних викликів; набуття системних знань про факти, події, явища, тенденції в Україні та світі XX – XXI століття. В контексті нашого дослідження виокремимо такі державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів, як формулювати, висловлювати і аргументувати власні судження; оцінювати суперечливі процеси модернізації розвитку і культури, життя населення; творчо застосовувати набуті знання; а також ті, що передбачають розвиток критичного мислення учнів.

Установлено, що зміст мотивів і ставлень змінюється відповідно до віку дитини. Щодо учнів старших класів, то на них впливають не лише соціальні фактори, внутрішні ресурси й пізнавальні інтереси до змісту історії та процесу її пізнання, а і їхні подальші професійні спрямування.